

ЛІНГВОКОГНІТИВНИЙ МЕХАНІЗМ ФОРМУВАННЯ МЕТОНІМІЧНОЇ ІРОНІЇ

У статті досліджено лінгвокогнітивну специфіку метонімічної іронії за допомогою реконструкції ментальних просторів, активізованих семантикою іронічних висловлень. Розглянуто операцію субститутивного мапування як лінгвокогнітивний механізм формування метонімічної іронії.

Ключові слова: іронія, концептуальна метонімія, ментальний простір, концептуальна інтеграція, субститутивне мапування.

Лесик И. В. Лингвокогнитивный механизм формирования метонимической иронии. В статье исследуется лингвокогнитивная специфика метонимической иронии при помощи реконструкции ментальных пространств, активизированных семантикой иронических высказываний. Рассматривается операция субститутивного картирования как лингвокогнитивный механизм формирования метонимической иронии.

Ключевые слова: ирония, концептуальная метонимия, ментальное пространство, концептуальная интеграция, субститутированное картирование.

Lesyk I. V. Linguo-cognitive Mechanism of the Formation of Metonymic Irony. The article investigates linguo-cognitive peculiarities of metonymic irony by reconstructing mental spaces that are activated by the meaning of ironic utterances. The operation of substitutive mapping is viewed as the linguo-cognitive mechanism of the formation of metonymic irony.

Key words: irony, conceptual metonymy, mental space, conceptual integration, substitutive mapping.

У світлі когнітивної лінгвістики, яка постулює взаємодію мови та мислення, метонімія отримує новий ракурс бачення та усвідомлюється не лише як мовне явище, але й як концептуальне [Gibbs 1994, с. 106; Lakoff 1980, с. 35]. Концептуальна метонімія пояснюється рухом знака з одного елементу когнітивної моделі (пропозиції, фрейму) до іншого [Селіванова, 2006, с. 346].

Таким чином, у контексті нашої роботи метонімія розглядається не як відношення між мовними знаками, а як відношення між концептами, як когнітивний інструмент для передачі іронічного смислу. При формуванні метонімічної іронії відбувається взаємодія когнітивних механізмів іронії та метонімії.

Метою нашої розвідки є дослідження лінгвокогнітивного механізму, що лежить в основі формування метонімічної іронії. Досягнення поставленої мети вимагає розв'язання таких **завдань**:

– дослідити специфіку функціонування когнітивної метонімії як засобу творення іронії на концептуальному рівні;

– розмежувати види іронічних висловлень за типами метонімічних зв'язків;

– виявити характер взаємодії між когнітивними моделями метонімічної іронії та їх мовним утіленням.

Об'єкт дослідження – іронія, концептуальною базою формування якої є когнітивна метонімія.

Предметом дослідження є лінгвокогнітивний аспект функціонування метонімічної іронії у художньому тексті.

У нашому дослідженні трактуємо іронію як „вираження мовцем емоційно-оцінного ставлення до певного об'єкта за допомогою пропозиції, у якій буквальне значення протилежне переносному по оцінній інтерпретації. Результатом протиставлення двох взаємовиключних значень є комічний ефект – глузування” [Андрієнко 2002, с. 6].

Для опису породження метонімічної іронії використовуємо метамову теорію концептуальної інтеграції, яку запропонували Ж. Фоконьє та М. Тернер [Turner, Fauconnier 1995]. Згідно з теорією концептуальної інтеграції формування іронічного смислу здійснюється на основі змішування двох вхідних ментальних просторів, об'єднаних структурою родового простору. Вхідні ментальні простори знаходяться у відношенні контрасту чи невідповідності, проте вказівка на одну й ту ж саму ситуацію об'єктивної дійсності (фактор, який формує структуру родового простору) мотивує інтеграцію цих суперечливих сутностей в інтегративний простір, де й простежується поява іронії.

Лінгвокогнітивний механізм формування метонімічної іронії базується на лінгвокогнітивній операції субститутивного мапування, основою якої є асоціативне мислення.

Л. І. Белехова визначає субститутивне мапування як „операцію ідентифікації імплікативних зв'язків між варіантами референтів концепту царини та проектування їх на іншу сутність цієї ж царини шляхом лінгвокогнітивної процедури заміщення” [Белехова 2002, с. 229]. У контексті нашого дослідження під субститутивним мапуванням розуміємо лінгвокогнітивну операцію формування метонімічної іронії, яка полягає в ідентифікації імплікативних зв'язків між елементами однієї когнітивної моделі (фрейму, сценарію тощо) шляхом лінгвокогнітивної процедури заміщення. Елементи когнітивної моделі структурують вхідні ментальні простори. Інтеграція цих сутностей у простір бленду уможлиблює родовий простір, представлений метонімічними зв'язками.

Суть лінгвокогнітивної процедури заміщення полягає у пошуку серед спектра референційних значень концепту таких, які можуть заміщати одне одного або у застосуванні знака одного поняття на позначення іншого, що відбувається в межах однієї предметної сфери.

Сукупність імплікативних зв'язків між концептами створює імплікаційні структури свідомості, які є мисленнєвим аналогом будови світу, відбиття реальних та уявних зв'язків між предметами, між їх ознаками, між частиною та цілим, між причиною та наслідком, між діяльністю та її результатами [Белсхова 2002, с. 229].

На відміну від когнітивної метафори когнітивна природа метонімії полягає в застосуванні знака одного поняття на позначення іншого в межах однієї ситуації або предметної сфери (метафора завжди обирає знаки з іншої предметної сфери). Крім цього, когнітологи вважають основною функцією метонімії інференційну як функцію логічного виведення [Селіванова 2006, с. 347].

Ж. Фоконьє відносить метонімію та синекдоху до прагматично функціонального мапування (а pragmatic function mapping). Як стверджує автор, два релевантних домени відповідають двом категоріям об'єктів, що мапуються один на інший згідно з прагматичною функцією [Fauconnier 1997, с. 11]. Наприклад, авторів ототожнюють з книгами, які вони пишуть, пацієнти ідентифікуються з хворобами, від яких вони лікуються. Цей різновид мапування відіграє значну роль у структуруванні нашої бази знань та забезпечує спосіб ототожнення елементів одного домена через їх відповідники в іншому.

Розрізняють два основні типи *метонімічних зв'язків*: 1) пропозиційні метонімії: а) референційні; б) предикатні; 2) ілокутивні метонімії [Panther 1998, с. 758]. Враховуючи зазначені типи метонімічних зв'язків, ми виокремили моделі метонімічної іронії.

Модель 1: іронія, когнітивною основою якої є пропозиційна референційна метонімія.

Найбільш поширеним та простим випадком метонімії є пропозиційна референційна метонімія, коли іменники чи іменні групи вживаються референційно, тобто назву одного об'єкта переносять на інший об'єкт. Розглянемо приклад, який ілюструє формування референційної метонімії, що слугує іронічній реалізації:

“That was gorgeous,” Hannah said appreciatively when she put down her spoon finally after finishing the whole lot. “I wish I could cook like that. Felix said that I should start my own cookery school – the Tin-Opener Cook” (Kelly, Someone Like You, p. 407).

Шляхом інференції встановлюється імплікативний зв'язок між концептами „знаряддя праці” (відкривачка для консерв – *tin-opener*) й „працею” та її „результатом” (відкривати консерви та споживати консервовану їжу). Лінгвокогнітивна процедура заміщення відбувається в межах однієї предметної сфери чи фрейму – „їжа”. Іронічна оцінка сприймається при протиставленні оцінок – готувати і споживати повноцінну їжу (позитивна оцінка) харчуватися консервованою їжею (негативна оцінка). У такий спосіб іронічний мовець глузує з жінки, яка абсолютно не вміє готувати.

Модель 2: іронія, когнітивною основою якої є пропозиційна предикатна метонімія.

Категорія метонімії стосується не лише референційної, але й предикатної частини пропозиції. Метонімічні відношення існують між висловленням та його імплікатурою [Panther 1998, с. 759]. В певному контексті вони виражають однаковий стан справ, проте відрізняються своїми значеннями та прагматичними ефектами. У цьому розумінні буквально виражена предикація заміщує предикацію, яка мається на увазі.

Розглянемо приклад, що ілюструє формування іронії, в основі якої лежить предикатна метонімія:

“What about the gun-bearers?”

“Oh, they’ll go with us. It’s their shauri. You see, they signed on for it. (Pr) They don’t look too happy though, do they?” (Hemingway, The Short Happy Life of Francis Macomber, p. 332).

У зазначеному прикладі простежуються метонімічні відношення між двома предикаціями, де предикація, виражена буквально, заміщує ту, що мається на увазі. Обидві предикації констатують однаковий стан незадоволення, проте прагматичні ефекти цих предикацій відрізняються. Буквальна предикація (*they don’t look too happy*) містить іронічну оцінку та є применшенням того, що виражене в імплікатурі (*they look very unhappy*). Іронія виражає критичне, несхвальне ставлення до тих осіб, які не бажають вирушити в ризиковану погоню за пораним левом, виявляючи при цьому боягузтво.

Модель 3: іронія, когнітивною основою якої є ілокутивна метонімія.

У світлі когнітивної лінгвістики „заміщення однієї ілокутивної сили іншою визначається як ілокутивна метонімія” [Panther 1998, с. 757]. На нашу думку, формування іронії, яка реалізується за допомогою риторичних запитань, ґрунтується на субститутивному мапуванні, що обумовлено дією метонімічних принципів на рівні ілокутивної сили.

Формально риторичні запитання визначаються питальною синтаксичною структурою. Проте їх ілокутивна мета – не одержання інформації. Іронічний мовець, який вживає риторичне запитання, знає відповідь, але не прагне отримати інформацію від іронічного адресата, порушуючи цим умову щирості.

Цьому порушенню сприяє недотримання автором іронічного висловлення однієї з вимог, яка пред'явлена загальними попередніми умовами, а саме – незнання мовцем чи адресатом відповіді на запитання або неочевидність того, що адресат сам надасть потрібну інформацію [Haverkate 1990, с. 103]. Відповідно формулювання запитання слугує для реалізації іншої ілокутивної сили, переважно асертивної чи директивної.

Мовленнєві акти та умови їх успішності найкращим чином описані когнітивними лінгвістами в термінах сценаріїв. Сценарій складається з компонентів, які відповідають умовам успішності мовленнєвих актів, їх результатам та наслідкам. Компоненти різною мірою можуть бути метонімічно пов'язані зі сценарієм мовленнєвого акту в цілому [Panther 1998, с. 759], актуалізуючи метонімічний зв'язок „частина-ціле”. Таким чином, як нам видається, при побудові іронічного риторичного запитання відбувається заміщення компонентом сценарію (відповідь) сценарію в цілому (запит інформації).

Поєднання риторичного запитання та іронії є ефективним засобом підсилення прагматичного ефекту іронії – вираження негативної критичної оцінки. Протиставлення, яке є основою формування іронії, виникає в межах самого сценарію при взаємодії, інтеграції ілокутивної сили мовленнєвого акту з іронічним наміром мовця. Вищезазначене ілюструє такий приклад:

“Get along and doctor your sick”, said Granny Weatherall. “Leave a well woman alone. I’ll call for you when I want you... Where were you forty years ago, when I pulled through milk-leg and double pneumonia? You weren’t even born. Don’t let Cornelia lead you on”, she shouted, because Doctor Harry appeared to float up to the ceiling and out (Porter, The Jilting of Granny Weatherall, p. 102).

При формуванні іронії у процесі субститутивного мапування відбувається лінгвокогнітивна процедура заміщення частиною сценарію всього сценарію в цілому, а саме наслідок мовленнєвої дії – надання інформації заміщує саму дію – запит інформації. Метонімічний зв'язок (частина-ціле та водночас наслідок-дія) формує родовий ментальний простір. Іронічний мовець знає відповідь і не хоче отримувати інформацію. Про це свідчить реакція на питання, яка здійснюється самим мовцем (*You weren’t even born*). Істинний намір мовця простежується в просторі бленду. Головна героїня – бабуся Везерон, якій виповнилося вісімдесят років, виражає скептичне негативне ставлення до молодого доктора Гаррі та його спроб вилікувати її. Таким чином, риторичне запитання підвищує емоційний тон мовлення та підсилює прагматичний ефект іронії.

Іронічні риторичні питання можуть слугувати для виконання директивної ілокутивної сили. У цьому випадку активізується сценарій складного мовленнєвого акту, компонентами якого є: питання (експліцитний акт) та прохання (імпліцитний акт). В обох актах ілокутивна сила визначається як бажання мовця, щоб адресат виконав певну дію. Вони відрізняються лише тим, що питання вимагають від адресата виконання специфічної дії – вербальної (надати інформацію), в той час як прохання вимагає від адресата виконання взагалі будь-якої дії. Оскільки, як відомо, „результатом метонімії може бути специфікація значення, його упредметнення й конкретизація чи генералізація” [Селіванова 2006, с. 346], стає зрозумілим, що питання та прохання вступають у метонімічний зв'язок, де питання має специфічне значення, а прохання – узагальнене. У процесі субститутивного мапування відбувається заміщення специфічного значення узагальненим, що призводить до його генералізації.

Важливо зауважити, що при сприйнятті подібних іронічних риторичних запитань адресат іронії сприймає невизначеність психологічного стану мовця. З одного боку, іронічний мовець є щирим у своєму бажанні, щоб адресат виконав дію. З іншого боку, стосовно ілокутивної складової самого питання він є нещирим, оскільки не хоче отримати інформацію від адресата, бо вже знає відповідь. Таким чином, на нашу думку, відбувається зсув ілокутивної сили, де на перший план виходить ілокутивна сила прохання. Підґрунтям такого зсуву слугує метонімічне перенесення, а мотивом – порушення умови ширості мовленнєвого акту квеситиву. Проілюструємо вищезазначене таким прикладом:

“If you don’t know what we are talking about why not keep out of it?” Macomber asked his wife (Hemingway, The Short Happy Life of Francis Macomber, p. 364).

При формуванні вказаної іронії відбувається інтеграція вхідних ментальних просторів, структурованих компонентами сценарію складного мовленнєвого акту – питання і прохання та їх ілокутивних сил. Метонімічний зв'язок (узагальнене – специфічне), який зумовлює зсув ілокуції, формує родовий простір. Риторичне запитання *why not keep out of it?* є еквівалентом конвенційного експліцитного прохання чи наказу – *keep out of it*. Риторичне запитання звучить як удавана форма ввічливості. У зв'язку з цим доречно навести думку Дж. Ліча, який стверджує, що якщо ви все-таки вирішили порушити максими ввічливості, зробіть це приховано (таким чином, щоб адресат зрозумів образливий тон вашої репліки за допомогою імплікатур) [Leech 1980, с. 14-15]. Отже, іронія містить приховану категоричність авторитарного наказу мовця та його негативні емоції, несхвалення того, що жінка втручається в розмову чоловіків.

Особливий іронічний ефект досягається при контактному проходженні один за одним низки риторичних запитань, наприклад:

“Where you going instead? You going to the city and set you a soot of rooms at the Baltimo’ Hotel?”
Tanner said nothing (O’Connor, *Judgement Day*, p. 502).

Концентрація однопорядкових елементів порушує принцип автоматизму ланцюгового зв’язку синтаксичних одиниць, виділяючи їх у смислового плану. Завдяки здатності риторичних запитань розгортатися (за рахунок приєднання нових блоків) вводиться додаткова інформація. Накопичення її призводить до виведення у фокус комунікативного завдання – передачі прихованої іронічної оцінки.

Доктор Фолі іронізує над Генером, який, будучи бідним та нужденним, виявляє власну гідність і не підкорюється його волі. Друге риторичне запитання є ніби відповіддю на перше. Це ще раз підтверджує, що іронічний мовець знає відповідь та є неширим, формулюючи запитання. За формою друге риторичне питання є загальним питанням без інверсії, а це свідчить про те, що значення питальності в риторичних питаннях послаблене, та не воно є основним для його функціонування. На перший план у ньому висувається апелятивне значення – звернення до слухача, до його почуттів та емоцій.

Модель 4: іронія, побудована на перифразі.

Механізм формування іронії, побудованої на перифразі подібний до механізму формування метонімічної іронії, що пояснюється дією ідентичної лінгвокогнітивної операції субститутивного мапування. „Перифраза – це заміна знака певного поняття описовим найменуванням або навмисно іншим знаком” [Селіванова 2006, с. 457–458]. Розглянемо, яким чином відбувається породження іронії, побудованої на перифразі:

She walked in, looking all business in a hunter green suit. “Oh.” Her eyebrows lifted as she scanned his body stretched out on the bench, muscles rippling and oiled with sweat. Her heart did a fast somersault. “Sorry to interrupt your male ritual.”

*“Did you want something, Conroy.” Jed rattled the barbell back into the brace (Roberts, *Hidden Riches*, p. 353).*

Формування вищезазначеної іронії здійснюється на основі взаємодії вхідних ментальних просторів, які структуровані концептами „чоловічий ритуал” (*male ritual*) та „фізичні вправи” (*physical exercises*). Інтеграція цих сутностей виявляється можливою завдяки встановленню імплікативних зв’язків між ними, а саме: як ритуал, так і заняття фізичними вправами вимагає концентрації уваги, повного зосередження, невтручання з боку інших осіб. У результаті відбувається заміщення концепту „фізичні вправи” концептом „чоловічий ритуал”. Іронічна оцінка виникає внаслідок протиставлення „високе-низьке” між цими сутностями, а саме: „ритуал” пов’язаний з урочистою церемонією, найчастіше релігійною, яка відбувається у суворо визначеному порядку, та „заняття фізичними вправами” – буденна діяльність. Головна героїня іронізує над чоловіком, який настільки занурився в заняття фізичними вправами, що не помічає її присутності. Як бачимо, іронізування створюється не зміною плану вираження перифрази, а вміщенням її в чужий знижений, пародійно орієнтований контекст.

Модель 5: іронія, побудована на евфемізмі.

В основі формування іронії, яка реалізується за допомогою евфемізму, на нашу думку, також лежить лінгвокогнітивна операція субститутивного мапування.

Евфемізм – різновид перифрази, сутність якого міститься в заміні грубих, непристойних, а також неприємних виразів більш ввічливими [Стилистика англійського мови: учебник 1991, с. 171]. Використання евфемізмів зумовлене як соціальними, так і етичними причинами. Соціально-культурні, морально-етичні й естетичні погляди суспільства формують позитивну чи негативну оцінку тих або інших предметів та явищ і визначають припустимість/неприпустимість їх найменування у відповідних соціальних ситуаціях [там само, с. 171].

Формування іронічного евфемізму ілюструє такий контекст:

The name plates on the mailboxes were odd. One read “Helen” and below it “French lessons”. Another read “Rosie” and, below that, Greek taught here.

“Is this an educational area?” Catherine asked.

Evelyn laughed aloud. “In a way I guess it is. Only the kind of education these girls give can’t be taught in school.”

*Evelyn laughed even louder when Catherine blushed (Sheldon, *Memories of Midnight*, p. 83).*

У процесі субститутивного мапування відбувається застосування знака концепту „навчальні заняття” на позначення концепту „проституція”, вербалізація якого є непристойною. Лінгвокогнітивна процедура заміщення здійснюється завдяки ідентифікації імплікативних асоціативних зв’язків між сутностями „заняття” взагалі та „заняття сексом”, зокрема, що призводить до специфікації значення. Ці сутності структурують вхідні ментальні простори. У простір бленду проектується не лише часткові структури вхідних ментальних просторів, але й оцінки, які є стереотипно закріпленими за ними:

„протиставлення” (негативна оцінка) та „навчання” (позитивна оцінка). Протиставлення оцінок і є підґрунтям формування іронії. Евелін насміхається над Катериною, яка помилково ототожнює справжні навчальні заняття із заняттями сексом.

Поєднання евфемізму та іронії в єдиній концептуальній схемі виявляється можливим завдяки спільності механізмів їх реалізації, а саме: 1) двоплановість – наявність прихованого та вираженого значення; 2) позитивна оцінка (експліцитно виражена) заміщує негативну оцінку (імпліцитно виражену), що слугує вираженню іронічного наміру.

Отже, субститутивне мапування – це зсув у референції, пропозиції чи ілюкції іронічного висловлення шляхом лінгвокогнітивної процедури заміщення. У функціональному аспекті субститутивне мапування увиразнюється в метонімічній іронії та іронії, побудованої на перифразі та евфемізмі.

Проблема дослідження когнітивних особливостей метонімічної іронії є перспективною і може бути продовжена при аналізі текстів різних функціональних стилів.

Література

Андрієнко Т.П. Мовленнєвий акт іронії в англ. мові (на матеріалі художньої літератури XVI та XXст.): автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук: спец. 10.02.04 „Германські мови” / Т.П. Андрієнко. – Харків, 2002. – 18 с. *Белехова Л.І.* Образний простір американської поезії: лінгвокогнітивний аспект: дис. ... доктора філол. наук: 10.02.04 / Белехова Лариса Іванівна. – К., 2002. – 476 с. *Селіванова О.* Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія / О. Селіванова. – Полтава: Довкілля-К, 2006. – 716 с. *Стилистика английского языка: учебник* / А.Н. Мороховский, О.П. Воробьёва, Н.И. Лихошерст, З.В. Тимошенко. – К.: Выща школа, 1991. – С. 167–186. *Fauconnier G.* Mappings in Thought and Language / Fauconnier G. – Cambridge: Cambridge University Press, 1997. – 205 p. *Gibbs R.W., Jr.* The Poetics of Mind: Figurative Thought Language and Understanding / Gibbs R.W., Jr. – Cambridge, N.Y.: Cambridge University Press, 1994. – 527 p. *Haverkate H.* A Speech act analysis of irony / H. Haverkate // *Journal of Pragmatics*. – 1990. – Vol. 14. – P. 77–109. *Lakoff G.* Metaphors We Live By / Lakoff G., Johnson M. – Chicago: Chicago University Press, 1980. – 242 p. *Leech G.N.* Explorations in Semantics and Pragmatics / Leech G.N. – Amsterdam: Benjamins, 1980. – 133 p. *Panther K.U.* A cognitive approach to inferencing in conversation / K.U. Panther, L. Thornburg // *Journal of Pragmatics*. – Vol. 30. – 1998. – P. 755–769. *Turner M.* Conceptual integration and formal expression / M. Turner, J. Fauconnier // *Metaphor and Symbolic Activity*. – 1995. – № 10 (3). – Lawrence: Erlbaum Association, Inc. – P. 183–204.

ЛЕСЬКО Х.

(Львівський національний університет ім.І.Франка)

ГЕТЕРОГЕННИЙ АСПЕКТ ІСПАНСЬКИХ ЛЕКСИЧНИХ ФОРМ ДЕМІНУТИВНОСТІ

Досліджено дериваційно-морфологічну природу лексичних форм демінутивності. Фактологічною базою статті слугувало мовлення ЗМІ. Виявлено, що функціональна мобільність фіналії іспанської лексеми створює умови для гетерогенної суфіксальної деривації, що сприяє утворенню численних узуальних та оказіональних номінативних одиниць, реалізації образних задумів.

Ключові слова: демінутив, інтерфікси/інфікси, апресіативна деривація, афективно-емотивна конотація.

Lesko Kh.S. Heterogeneous aspect of the Spanish lexical forms of deminutivity. The derivational morphological nature of the lexical forms of deminutivity on the basis of the Spanish language has been investigated. The Mass Media Speech has become the basis of the article. It has been found out that functional mobility of the ending of the Spanish lexeme creates the conditions for heterogeneous suffixal derivation which concurs to formation of the numerous usual and occasional nominative units, realization of the language intentions.

Key words: deminutive, interfixes/infixes, appreciable derivation, affective emotive connotation.

Лесько К.С. Гетерогенный аспект испанских лексических форм деминутивности. Исследовано деривационно-морфологическую природу лексических форм деминутивности на основе испанского языка. Фактологической базой статьи служило вещания СМИ. Обнаружено, что функциональная мобильность финалии испанской лексемы создает условия для гетерогенной суффиксальной деривации, которая способствует образованию многочисленных узуальных и оказіональных назывательных единиц, реализации языковых замыслов.

Ключевые слова: деминутив, интерфиксы/инфиксы, апресіативна дериватива, афективно-емотивна конотація.

В області іспанського словотворення, предметом важливих досліджень, проведених численними лінгвістами, є обговорення афективно-концептуальних аспектів функціонування демінутивних лексичних форм. Тим самим, у тіні залишаються не менш цікаві та суперечливі питання, що стосуються структурного опису даних суфіксальних формантів, в основному, морфологічних правил утворення дериваційних парадигм.

Актуальність статті визначається потребою дослідити утворення демінутивних лексичних форм в іспанській мові, що є багатограним дериваційним процесом, складним за своєю неоднозначною природою. *Метою статті* є послідовний, систематизований та вичерпний аналіз принципів утворення афективних суфіксальних формантів. За *об'єкт аналізу* взято суфіксальні деривації, котрі реалізують себе в контексті апресіативної похідної парадигми, *предмет*– інтерфіксальні компоненти у складі лексем. На відміну від більшості дериваційних морфем, демінутивний суфіксальний формант не видозмінює синтаксичне функціонування лексеми, в структуру якої синтезується, оскільки не модифікує граматичну категорію слова.